III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

560Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ (JDE) – INTERACTIO, 27.4.2021 - 28.4.2021

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση δεδομένων (Πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων)»

[COM (2020) 767 final]

(2021/C 286/08)

Εισηγητής: ο κ. **Giuseppe GUERINI**

Συνεισηγητής: ο κ. **Marinel Dănuț MUREŞAN**

Αίτηση γνωμοδότησης	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 11.12.2020
	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 14.12.2020
Νομική βάση	Άρθρο 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	31.3.2021
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	27.4.2021
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	560
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας	
(υπέρ/κατά/αποχές)	234/3/13

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επικροτεί την πρόταση κανονισμού σχετικά με τη «διακυβέρνηση δεδομένων», η οποία ενσωματώνει και συμπληρώνει την οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 [1] («οδηγία για τα ανοικτά δεδομένα»), εστιάζοντας στα δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή αρχών του δημόσιου τομέα και υπόκεινται σε δικαιώματα τρίτων.

1.2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η εν λόγω παρέμβαση είναι χρήσιμη και αναγκαία, δεδομένου ότι η επεξεργασία, η αποθήκευση και η ανταλλαγή ψηφιακών δεδομένων αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία όχι μόνο από οικονομική, αλλά και από κοινωνική και πολιτική άποψη, με τη συμμετοχή ατόμων, διοικήσεων και επιχειρήσεων σε ένα σύνθετο και αρθρωτό ρυθμιστικό πλαίσιο.

1.3. Η ΕΟΚΕ κρίνει αναγκαία τη θέσπιση ενός εναρμονισμένου πλαισίου κανόνων ικανών να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών, των καταναλωτών και των ΜΜΕ και ειδικότερα των πολύ μικρών επιχειρήσεων όσον αφορά την επαρκή προστασία των δεδομένων τους, προκειμένου να ενισχυθούν οι ευκαιρίες ανάπτυξης για τους οικονομικούς φορείς, καθώς και για τους φορείς έρευνας και ανάπτυξης.

[1] ΕΕ L 172 της 26.6.2019, σ. 56.

1.4. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τον στόχο της Επιτροπής να εφαρμόσει τον κανονισμό που εξετάζεται στην παρούσα γνωμοδότηση στις διοικήσεις, στις δημόσιες αρχές και στους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, με μια προσέγγιση η οποία να περιλαμβάνει όλους τους φορείς που ανήκουν στη δημόσια σφαίρα, ανεξάρτητα από την οργανωτική μορφή τους.

1.5. Όταν η διαχείριση και η επεξεργασία δεδομένων, ιδίως μέσω συσκευών τεχνητής νοημοσύνης, αφορούν τον τομέα της εργασίας, η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντικό να προβλέπονται κατάλληλες μορφές προληπτικής διαβούλευσης και διαπραγμάτευσης με τους κοινωνικούς εταίρους. Η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών πρέπει επίσης να συμμετέχει όταν οι εν λόγω συσκευές επηρεάζουν τα δικαιώματα των πολιτών.

1.6. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση που προβλέπει τον προσδιορισμό των εθνικών αρχών που θα είναι αρμόδιες για τη διασφάλιση της δέουσας εποπτείας των νέων κανόνων.

1.7. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται τη χρησιμότητα της δημιουργίας σημείων πληροφόρησης σε κάθε κράτος μέλος και, ως προς αυτό, συνιστά να είναι προσβάσιμα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία και να προωθηθεί η καλή συνεργασία με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους κοινωνικούς εταίρους.

1.8. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση όσον αφορά τη θέσπιση κανονισμού για οργανισμούς που ασχολούνται με την «αλτρουιστική διαχείριση» δεδομένων και συμμερίζεται τον κανόνα ότι οι οργανισμοί αυτοί πρέπει να έχουν τη νομική φύση μη κερδοσκοπικών οντοτήτων και να επιδιώκουν σκοπούς γενικού συμφέροντος, υπό συνθήκες ανεξαρτησίας και αυτονομίας σε σχέση με άλλους οργανισμούς που επιδιώκουν κερδοσκοπικούς σκοπούς στη διαχείριση δεδομένων.

1.9. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα την προβλεπόμενη από τον κανονισμό δυνατότητα αναγνώρισης της χρησιμότητας ενός μοντέλου συνεταιρισμών διαχείρισης και ανταλλαγής δεδομένων, ως μέσου που ευνοεί τους πολίτες και τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τους αυτοαπασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες.

1.10. Το συνεταιριστικό μοντέλο θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει πολύ χρήσιμο εργαλείο για την ουδέτερη και κοινή διαχείριση των δεδομένων. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να στηρίξουν τους πολίτες, καθώς και τις ΜΜΕ και τις οργανώσεις τους, προκειμένου να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη οργανισμών αλληλασφάλισης με στόχο τη διαχείριση και την ανταλλαγή δεδομένων.

1.11. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μαζί με την προστασία της ψηφιακής ταυτότητας και την προστασία της ιδιωτικής ζωής, αποτελούν θεμελιώδεις πτυχές της «διακυβέρνησης των δεδομένων» που συνδέονται άμεσα με το ζήτημα του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητη η αναγνώριση των δικαιωμάτων κυριότητας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προκειμένου να μπορούν οι Ευρωπαίοι πολίτες να ελέγχουν τη χρήση των δεδομένων τους.

2. **Η πρόταση της Επιτροπής**

2.1. Η πρόταση της Επιτροπής που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης προτείνει:

i. τη διαθεσιμότητα των δεδομένων του δημόσιου τομέα για περαιτέρω χρήση, στις περιπτώσεις που τα εν λόγω δεδομένα υπόκεινται σε δικαιώματα άλλων·

ii. την κοινοχρησία δεδομένων μεταξύ επιχειρήσεων·

iii. την παροχή δυνατότητας χρήσης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τον γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ)·

iv. τη δυνατότητα χρήσης δεδομένων για αλτρουιστικούς λόγους.

2.2. Η τρέχουσα πρόταση συμπληρώνει την οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα («οδηγία για τα ανοικτά δεδομένα»), εστιάζοντας σε δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα τα οποία υπόκεινται σε δικαιώματα άλλων.

2.3. Η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 114 της ΣΛΕΕ και επιδιώκει τον στόχο της προσέγγισης των νομοθεσιών και των διοικητικών πρακτικών των κρατών μελών προκειμένου να διασφαλιστεί η ροή δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε ένα εναρμονισμένο ρυθμιστικό περιβάλλον που να εξασφαλίζει την ορθή ενοποίηση της εσωτερικής αγοράς όσον αφορά την κυκλοφορία δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα.

2.4. Το κεφάλαιο I του κανονισμού ορίζει το πεδίο εφαρμογής του, διευκρινίζοντας ότι θεσπίζει τα εξής:

i. τις προϋποθέσεις για την περαιτέρω χρήση, εντός της ΕΕ, ορισμένων κατηγοριών δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα·

ii. το πλαίσιο κοινοποίησης και εποπτείας για την παροχή υπηρεσιών κοινοχρησίας δεδομένων·

iii. το πλαίσιο για την προαιρετική καταχώριση οντοτήτων που συλλέγουν και επεξεργάζονται δεδομένα τα οποία έχουν καταστεί διαθέσιμα για αλτρουιστικούς σκοπούς.

2.5. Το κεφάλαιο II θεσπίζει μηχανισμό για την περαιτέρω χρήση ορισμένων κατηγοριών δεδομένων του δημόσιου τομέα, η χρήση του οποίου εξαρτάται από τον σεβασμό των δικαιωμάτων άλλων. Η προστασία των δικαιωμάτων άλλων μπορεί να είναι σημαντική, ιδίως για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά και για την προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και εμπορικού απορρήτου.

2.6. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν ένα ενιαίο σημείο επαφής το οποίο θα υποστηρίζει τους ερευνητές και τις καινοτόμες επιχειρήσεις να εντοπίζουν κατάλληλα δεδομένα και να υποχρεούνται να δημιουργήσουν δομές για την υποστήριξη των φορέων του δημόσιου τομέα με κατάλληλα τεχνικά μέσα και τεκμηριωμένη προσέγγιση του κανονιστικού πλαισίου του τομέα.

2.7. Το κεφάλαιο III έχει στόχο να αυξήσει την εμπιστοσύνη στην κοινοχρησία δεδομένων προσωπικού και μη προσωπικού χαρακτήρα και να μειώσει το κόστος συναλλαγών που συνδέεται με την κοινοχρησία δεδομένων μεταξύ επιχειρήσεων και από καταναλωτές σε επιχειρήσεις, μέσω της δημιουργίας ενός καθεστώτος κοινοποίησης για τους παρόχους υπηρεσιών κοινοχρησίας δεδομένων και ενός κανονιστικού πλαισίου για τις δραστηριότητες των εν λόγω οντοτήτων. Οι πάροχοι θα έχουν την υποχρέωση να παραμείνουν ουδέτεροι όσον αφορά τα δεδομένα που ανταλλάσσονται και δεν μπορούν να χρησιμοποιούν τα εν λόγω δεδομένα για άλλους σκοπούς.

2.8. Το κεφάλαιο IV διευκολύνει την αλτρουιστική ανταλλαγή δεδομένων που καθίστανται διαθέσιμα, σε εθελοντική βάση, από άτομα ή εταιρείες για το κοινό καλό. Ειδικότερα, θεσπίζει τη δυνατότητα των οργανισμών που ασχολούνται με τον αλτρουισμό δεδομένων να καταχωριστούν ως «οργανισμοί αλτρουισμού δεδομένων αναγνωρισμένοι στην ΕΕ» για να αυξηθεί η εμπιστοσύνη στις δραστηριότητές τους.

2.9. Επίσης, προβλέπεται η κατάρτιση ενός κοινού ευρωπαϊκού εντύπου συγκατάθεσης στον αλτρουισμό δεδομένων για να μειωθεί το κόστος της λήψης της συγκατάθεσης και να διευκολυνθεί η φορητότητα των δεδομένων.

2.10. Στο κεφάλαιο V ορίζονται οι απαιτήσεις για τη λειτουργία των αρμόδιων αρχών όσον αφορά την εποπτεία και την εφαρμογή του πλαισίου κοινοποίησης παρόχων υπηρεσιών κοινοχρησίας δεδομένων και οντοτήτων που ασχολούνται με τον αλτρουισμό δεδομένων. Το κεφάλαιο περιλαμβάνει επίσης διατάξεις που αποσκοπούν στην αποτελεσματική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων και, ειδικότερα, του δικαιώματος υποβολής διοικητικής ένστασης και/ή δικαστικής προσφυγής κατά αποφάσεων των αρμοδίων αρχών του τομέα.

2.11. Το κεφάλαιο VI προβλέπει τη σύσταση του Ευρωπαϊκού συμβουλίου καινοτομίας δεδομένων», το οποίο θα διευκολύνει την ανάδειξη βέλτιστων πρακτικών από τις αρχές των κρατών μελών, ιδίως σχετικά με τη διεκπεραίωση αιτημάτων περαιτέρω χρήσης δεδομένων και τη διασφάλιση μιας συνεκτικής πρακτικής όσον αφορά το πλαίσιο κοινοποίησης παρόχων υπηρεσιών κοινοχρησίας δεδομένων καθώς και τον αλτρουισμό δεδομένων.

2.12. Το κεφάλαιο VII επιτρέπει στην Επιτροπή να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις σχετικά με το ευρωπαϊκό έντυπο συγκατάθεσης στον αλτρουισμό δεδομένων, ενώ το κεφάλαιο VIII περιέχει μεταβατικές διατάξεις για τη λειτουργία του γενικού συστήματος έγκρισης των παρόχων υπηρεσιών κοινοχρησίας δεδομένων και τελικές διατάξεις.

3. **Γενικές παρατηρήσεις**

3.1. Η πρόταση της Επιτροπής φαίνεται χρήσιμη και αναγκαία, δεδομένου ότι η επεξεργασία, η αποθήκευση και η ανταλλαγή ψηφιακών δεδομένων αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία όχι μόνο από οικονομική, αλλά και από κοινωνική και πολιτική άποψη, με τη συμμετοχή ατόμων, διοικήσεων και επιχειρήσεων σε ένα σύνθετο και αρθρωτό ρυθμιστικό πλαίσιο.

3.2. Η προηγμένη χρήση ψηφιακών δεδομένων μπορεί να καταστήσει δυνατή την ανάπτυξη νέων προϊόντων και την αποτελεσματικότητα των παραδοσιακών διαδικασιών παραγωγής, να τονώσει την έρευνα, να καταπολεμήσει την υπερθέρμανση του πλανήτη και να βελτιώσει τη χρήση των ενεργειακών και υδάτινων πόρων, προστατεύοντας παράλληλα αποτελεσματικότερα την ανθρώπινη υγεία.

3.3. Η αποτελεσματική και συνετή χρήση των δεδομένων απαιτεί τη δυνατότητα κοινοχρησίας και ανταλλαγής μεγάλου όγκου δεδομένων, μεταξύ άλλων για την αξιοποίηση της υπολογιστικής ισχύος των μηχανών τεχνητής νοημοσύνης κατά την επεξεργασία και τη λειτουργία τέτοιων δεδομένων για ολοένα και πιο φιλόδοξους στόχους κοινού ενδιαφέροντος. Ένα παράδειγμα αυτού είναι η ανταλλαγή δεδομένων για τον έγκαιρο εντοπισμό ασθενειών μέσω διαγνωστικής απεικόνισης.

3.4. Η πολυπλοκότητα και ο όγκος των δεδομένων που παράγονται, εξάγονται και διαβιβάζονται από κάθε αιτούντα έχουν συμβάλει στην εμφάνιση επιχειρήσεων, οργανισμών και φορέων που ειδικεύονται στη διαχείριση δεδομένων ή στη διαμεσολάβηση δεδομένων με σκοπό την ανταλλαγή τόσο με εμπορικές μεθόδους όσο και με τη λογική του γενικού συμφέροντος που αποσκοπούν στην επιδίωξη του κοινού αγαθού (ιδίως για σκοπούς επιστημονικής έρευνας).

3.5. Στο σημερινό οικονομικό και τεχνολογικό πλαίσιο, τα δεδομένα αποτελούν πολύτιμο και χρήσιμο πόρο, συνοδευόμενο από σημαντικά δεοντολογικά, οικονομικά και πολιτικά ζητήματα, με πολύ σημαντικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα και τον ανταγωνισμό όχι μόνο μεταξύ των επιχειρήσεων αλλά και μεταξύ των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, είναι σκόπιμο για την Επιτροπή να παρέμβει στον καθορισμό ενός κανονιστικού πλαισίου που θα είναι αναλογικό και σαφές για τη δημόσια διαχείριση των δεδομένων, προκειμένου να προστατεύσει την αξία τους όχι μόνο από οικονομική, αλλά και από στρατηγική άποψη στους διάφορους τομείς στους οποίους είναι σημαντική η ικανότητα κατοχής και επεξεργασίας ψηφιακών δεδομένων.

3.6. Όσον αφορά τα ευαίσθητα δεδομένα, και ιδίως τα δεδομένα υγείας, η ΕΟΚΕ θεωρεί χρήσιμη την επεξεργασία και την ευρεία διάδοση ορθών επιχειρησιακών πρακτικών, όπως αυτή που υιοθέτησε η Microsoft, η οποία έχει επιλέξει να προειδοποιεί τους πελάτες της όταν ορισμένες κρατικές αρχές ζητούν από την εταιρεία να αποκαλύψει τα προσωπικά δεδομένα τους.

3.7. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει και εκτιμά το γεγονός ότι κύριος στόχος της πρότασης της Επιτροπής είναι να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ώστε οι πολίτες, οι καταναλωτές, οι αυτοαπασχολούμενοι, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, καθώς και οι επιχειρήσεις, ειδικότερα δε οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, να ανταλλάσσουν τα δεδομένα τους, γνωρίζοντας ότι η διαχείρισή τους θα γίνεται από ρυθμιζόμενους και επαρκώς εποπτευόμενους οργανισμούς, προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη και η δημιουργία ενός κανονιστικού πλαισίου πλήρως συμβατού με τις αξίες και τις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.8. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει, όπως έχει ήδη επισημάνει σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, ότι κατά τον χειρισμό της διαχείρισης δεδομένων και των εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης, απαιτείται ένα ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της ιχνηλασιμότητας των αλγορίθμων, έλεγχος από τον άνθρωπο των εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης και σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

3.9. Υπενθυμίζεται επίσης ότι, όταν αυτά τα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης εισάγονται στο χώρο εργασίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να προβλέπει κανόνες για την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και των διαπραγματεύσεων με προληπτική διαβούλευση των εκπροσώπων των εργαζομένων και να ενθαρρύνει τη σύσταση επιτροπών/εθνικών παρατηρητών σχετικά με τη διάδοση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης, με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών: καταναλωτών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, επαγγελματικών ενώσεων, εκπροσώπων των εργαζομένων και της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών.

3.10. Θα ήταν επίσης σημαντικό ο κανονισμός να ευνοεί την έγκριση των γενικών όρων χρήσης των υπηρεσιών διαχείρισης δεδομένων, ούτως ώστε οι ρήτρες των συμβάσεων για τη διαβίβαση ή την πρόσβαση σε δεδομένα που παραβιάζουν τα πρότυπα προστασίας της ΕΕ να μπορούν να ακυρώνονται διά της δικαστικής οδού. Για τον ίδιο σκοπό, η ΕΟΚΕ συνιστά την εναρμόνιση και την ενίσχυση της αρχής της συγκατάθεσης μέσω της απλούστευσης της διαδικασίας αποδοχής ή άρνησης των cookies.

4. **Ειδικές παρατηρήσεις**

4.1. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η πρόταση της Επιτροπής συνάδει με τις αρχές της αναλογικότητας και της επικουρικότητας που περιέχονται στις Συνθήκες, καθώς αναπτύσσει και προτείνει κανόνες που δεν θυσιάζουν υπερβολικά το ιδιωτικό συμφέρον σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο όσον αφορά την κοινοχρησία και τη συνετή χρήση των δεδομένων.

4.2. Για τον λόγο αυτό, ένας κανονισμός που αποσκοπεί στην εξασφάλιση ενιαίων κανόνων και ταυτόχρονα εφαρμόσιμων σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά φαίνεται να είναι το καταλληλότερο μέσο, καθώς οι διαφορετικές εθνικές ρυθμίσεις θα ήταν αναποτελεσματικές και θα συνεπάγονταν υπερβολικό κόστος συμμόρφωσης στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, ιδίως στις ΜΜΕ, εμποδίζοντας την ορθή ροή των δεδομένων.

4.3. Ως εκ τούτου, η επιλογή του ρυθμιστικού μέσου που χρησιμοποιείται είναι η πλέον κατάλληλη για την οικοδόμηση μιας ευρωπαϊκής αγοράς όπου τα δεδομένα θα μπορούν να κυκλοφορούν με συνετό τρόπο μέσω ενός εναρμονισμένου πλαισίου κανόνων, ικανού να εμπνέει εμπιστοσύνη στους πολίτες, στους καταναλωτές και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όσον αφορά την επαρκή προστασία των δεδομένων τους, δημιουργώντας ευκαιρίες ανάπτυξης και μεγέθυνσης για τους οικονομικούς φορείς, καθώς και για τα ερευνητικά και αναπτυξιακά ιδρύματα.

4.4. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τον στόχο της Επιτροπής να εφαρμόσει τον κανονισμό που αναφέρεται στην παρούσα γνωμοδότηση στις διοικήσεις, στις δημόσιες αρχές και στους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, όπως ήδη ισχύει για τους κανονισμούς περί δημοσίων συμβάσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί σύμφωνα με μια ουσιαστική προσέγγιση, επαρκής αποτελεσματικότητα και εύρος εφαρμογής που να περιλαμβάνει όλους τους φορείς που ανήκουν στη δημόσια σφαίρα, ανεξάρτητα από την οργανωτική μορφή τους.

4.5. Από αυτήν την άποψη, φαίνεται επίσης αναλογικό και συνεπές με τη γενική προσέγγιση των νέων κανόνων για την εξαίρεση των δημόσιων επιχειρήσεων από την εφαρμογή του κανονισμού, δεδομένου ότι το οργανωτικό τους μοντέλο εμπνέεται όλο και περισσότερο από επιχειρηματικά μοντέλα και μοντέλα αγοράς.

4.6. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη νομική διάταξη του άρθρο 6, σύμφωνα με την οποία «Οι φορείς του δημόσιου τομέα που επιτρέπουν την περαιτέρω χρήση των κατηγοριών δεδομένων μπορούν να χρεώνουν τέλη για τη δυνατότητα περαιτέρω χρήσης των εν λόγω δεδομένων» και ότι «τα τέλη δεν εισάγουν διακρίσεις, είναι αναλογικά και αντικειμενικά αιτιολογημένα και δεν περιορίζουν τον ανταγωνισμό». Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι επιχειρήσεις, οι ΜΜΕ, οι πολύ μικρές και μικρές οργανώσεις και οι οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας παρέχουν πολλά στοιχεία στις αρχές· δεδομένα που έχουν ενδεχομένως σημαντικό κόστος και των οποίων ο αντίκτυπος, ιδίως για τις ΜΜΕ, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό των τελών.

4.7. Είναι επίσης αποδεκτό και ευπρόσδεκτο το γεγονός ότι η μεθοδολογία για τον υπολογισμό των τελών θα πρέπει να δημοσιεύεται εκ των προτέρων και ότι βασίζεται αναγκαστικά στο κόστος διαχείρισης και κοινοχρησίας των δεδομένων, και όχι σε διαφορετικό σύστημα κοστολόγησης που μπορεί να εξομοιωθεί με άδεια δεδομένων.

4.8. Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στην ανάγκη ανταλλαγής δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 101 της ΣΛΕΕ σχετικά με τις αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συμπράξεις. Ειδικότερα, θα είναι σημαντικό να τηρούνται οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις συμφωνίες οριζόντιας συνεργασίας υπό μορφή ανταλλαγής πληροφοριών, ώστε να αποτρέπεται η διατάραξη της διαφάνειας της αγοράς από τις οντότητες που ανταλλάσσουν πληροφορίες, ευνοώντας τα συμπαιγνιακά αποτελέσματα μεταξύ άμεσων ανταγωνιστών, μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον ανταγωνισμό εις βάρος της ευημερίας των καταναλωτών, των μικρών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων, και προκαλώντας στρέβλωση της ανταγωνιστικότητας των αγορών.

4.9. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει σθεναρά τον ορισμό των εθνικών αρχών (άρθρα 12 και 20) προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκής παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας του νέου κανονισμού που θεσπίζει η Επιτροπή και συμφωνεί με τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχουν οι εν λόγω αρχές βάσει του άρθρου 23.

4.10. Προκειμένου να αποφεύγεται η κατάχρηση των βάσεων δεδομένων σε εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο, ο έλεγχος της χρήσης των δεδομένων θα πρέπει να ασκείται από τις διάφορες αρμόδιες εθνικές αρχές, σε συνεργασία μεταξύ τους και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4.11. Όσον αφορά τις οργανώσεις αλτρουισμού δεδομένων και τις γενικές προϋποθέσεις για την αναγνώρισή τους, είναι θετικό το γεγονός ότι η πρόταση κανονισμού ορίζει ότι οι οργανώσεις μέλη πρέπει να έχουν τη νομική φύση των μη κερδοσκοπικών οντοτήτων που επιδιώκουν σκοπούς γενικού συμφέροντος και, κυρίως, να είναι ανεξάρτητες και αυτόνομες, ιδίως σε σχέση με άλλες οργανώσεις που επιδιώκουν εμπορικούς ή κερδοσκοπικούς σκοπούς στη διαχείριση των δεδομένων.

4.12. Τα χαρακτηριστικά αυτά, σε συνδυασμό με τη δημιουργία ειδικού δημόσιου μητρώου των εν λόγω οντοτήτων, καλύπτουν επαρκώς την ανάγκη για διαφάνεια, προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των πολιτών και των επιχειρήσεων που χαρακτηρίζουν την αλτρουιστική ανταλλαγή δεδομένων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση του επιπέδου εμπιστοσύνης όλων των ενδιαφερομένων φορέων.

4.13. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει σθεναρά τη χρησιμότητα της δημιουργίας ενός σημείου πληροφόρησης σε κάθε κράτος μέλος, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 της πρότασης κανονισμού. Το εν λόγω σημείο πληροφόρησης πρέπει να είναι πολύ προσιτό σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική λειτουργία και να προωθείται η καλή συνεργασία με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τους κοινωνικούς εταίρους.

4.14. Τέλος, κρίνεται ιδιαίτερα θετικό το ότι το κεφάλαιο III του κανονισμού αναφέρεται στη δυνατότητα σύστασης συνεταιρισμών για τη διαχείριση και την ανταλλαγή δεδομένων ως μέσου ενθάρρυνσης των πολιτών (εργαζομένων, καταναλωτών, επιχειρηματιών) και των μικρών επιχειρήσεων και των μεμονωμένων επιχειρηματιών, οι οποίοι δεν θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση ή να επεξεργάζονται μεγάλο όγκο δεδομένων μεμονωμένα. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να στηρίξουν τις οργανώσεις των ΜΜΕ προκειμένου να αναλάβουν συλλογικές πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη τέτοιων οργανισμών αλληλασφάλισης για τη διαχείριση και την ανταλλαγή δεδομένων.

4.15. Η συνεταιριστική μορφή και οι συνεργατικές μορφές γενικά φαίνεται ότι είναι ιδιαίτερα κατάλληλες για τη διαχείριση της διαμεσολάβησης, της ανταλλαγής ή της από κοινού χρήσης δεδομένων μεταξύ των πολιτών (εργαζομένων, καταναλωτών, επιχειρηματιών) και των επιχειρήσεων. Η συνεταιριστική μορφή, ειδικότερα, επιτρέπει την ταύτιση συμφερόντων όσον αφορά τη διαχείριση δεδομένων μεταξύ, αφενός, των υποκειμένων των δεδομένων και, αφετέρου, του συνεταιρισμού ο οποίος είναι ο κάτοχος των δεδομένων και αποτελεί, στην προκειμένη περίπτωση, ιδιοκτησία των ίδιων των υποκειμένων των δεδομένων. Ως εκ τούτου, οι μορφές αυτές θα μπορούσαν να διασφαλίσουν την κοινή συμμετοχική διαχείριση μεταξύ πολιτών, επιχειρήσεων και επιχειρηματιών, οι οποίοι θα μπορούσαν να διαδραματίσουν τον διττό ρόλο τόσο των παρόχων όσο και των χρηστών και των δικαιούχων των δεδομένων. Ο μηχανισμός αυτός θα μπορούσε να στηρίξει το κλίμα εμπιστοσύνης και ανοίγματος που φαίνεται να αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρηστή διαχείριση των δεδομένων στην ευρωπαϊκή ψηφιακή ενιαία αγορά.

4.16. Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι απαιτείται αποτελεσματική συνεργασία με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τους κοινωνικούς εταίρους και τις επαγγελματικές οργανώσεις.

4.17. Όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία θεωρεί ότι η προστασία της ιδιωτικής ζωής και ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των θεμελιωδών και απαραβίαστων δικαιωμάτων των ατόμων. Ωστόσο, ενδέχεται η κατάλληλη προστασία αυτών των δικαιωμάτων να απειλείται από τη διαστρεβλωμένη χρήση δεδομένων που λαμβάνονται ελεύθερα μετά από συγκατάθεση η οποία δεν λαμβάνεται πάντα με απλές μεθόδους. Υπάρχουν επίσης σοβαρότερες περιπτώσεις κατάχρησης δεδομένων με πραγματική υποκλοπή ταυτότητας. Τα δικαστήρια ορισμένων κρατών μελών έχουν επανειλημμένα καταδικάσει την «υποκλοπή δεδομένων». Ως αναγνώριση της υποκλοπής νοείται η αναγνώριση του δικαιώματος ιδιοκτησίας των δεδομένων.

4.18. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ συνιστά την αναγνώριση των ευρωπαϊκών δικαιωμάτων ιδιοκτησίας όσον αφορά τα ψηφιακά δεδομένα, προκειμένου να μπορούν οι πολίτες (εργαζόμενοι, καταναλωτές, επιχειρηματίες) να ελέγχουν και να διαχειρίζονται ή να απαγορεύουν τη χρήση των δεδομένων τους. Τούτο θα παρείχε τη δυνατότητα άσκησης συλλογικών προσφυγών με σαφή νομική κατοχύρωση, με στόχο την πρόληψη ή τον έλεγχο της πρόσβασης στα δεδομένα των πολιτών και τη διευκόλυνση της διαχείρισης των εν λόγω δεδομένων ενόψει της δημιουργίας της ευρωπαϊκής ψηφιακής αγοράς.

Βρυξέλλες, 27 Απριλίου 2021.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τα ακόλουθα σημεία της γνωμοδότησης του τμήματος διαγράφηκαν μετά από σχετικές τροπολογίες που ενέκρινε η Ολομέλεια, παρότι συγκέντρωσαν περισσότερο από το ένα τέταρτο των ψήφων υπέρ:

1.6. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση που προβλέπει τον προσδιορισμό των εθνικών αρχών που θα είναι αρμόδιες για τη διασφάλιση της δέουσας εποπτείας των νέων κανόνων και, στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνει ότι οι αρχές προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υπάρχουν ήδη στα κράτη μέλη θα μπορούσαν να συμμετέχουν στην εφαρμογή των κανόνων που προβλέπονται στην πρόταση της Επιτροπής, με βάση την αποκτηθείσα πείρα, χωρίς τη συγκρότηση νέων αρχών.

4.9. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει σθεναρά τον ορισμό των εθνικών αρχών (άρθρα 12 και 20) προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκής παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας του νέου κανονισμού που θεσπίζει η Επιτροπή και συμφωνεί με τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχουν οι εν λόγω αρχές βάσει του άρθρου 23. Στο πλαίσιο αυτό, με την επιφύλαξη της οργανωτικής ελευθερίας των κρατών μελών, η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι οι υφιστάμενες αρχές προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διαθέτουν ήδη σημαντική τεχνική και κανονιστική εμπειρογνωμοσύνη στον τομέα αυτό. Ως εκ τούτου, θα μπορούσαν οι ίδιες να εφαρμόσουν τους κανόνες που καλύπτονται από την πρόταση της Επιτροπής, χωρίς να δημιουργηθούν νέες αρχές.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ της τροπολογίας (διαγραφή του σημείου):	124
Ψήφοι κατά:	94
Αποχές:	27